

FC BARCELONA
CRÒNICA FOTOGRÀFICA
1899-1992

AUTORIA DESCONEGUDA / AHFCB - FONS GAMPER

Ramon Salmurri Antiga - Carles Salmurri Trinxet

FC BARCELONA

CRÒNICA FOTOGRÀFICA

1899-1992

 efadós®

FC BARCELONA

CRÒNICA FOTOGRÀFICA

1899-1992

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: febrer del 2025

© dels textos: Ramon Salmurri Antiga

© dels textos: Carles Salmurri Trinxet

© del pròleg: Lluís Permanyer

© de les fotografies: diversos autors

© de l'edició: Editorial Efadós

© de la col·lecció: Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial Les Torreneres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

Idea original i disseny:

Editorial Efadós

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

Assessorament lingüístic:

M. Neus Doncel Saumell

Fotografia de la portada:

Pérez de Rozas / Arxiu La Vanguardia

Acrònims:

ANC (Arxiu Nacional de Catalunya)

AFCEC (Arxiu Fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya)

AHFCB (Arxiu Històric del Futbol Club Barcelona)

AFB (Arxiu Fotogràfic de Barcelona)

AMDC (Arxiu Municipal del Districte de les Corts)

DIBA (Diputació de Barcelona)

ISBN 978-84-19736-63-5

DL B-15535-2024

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) - www.cedro.org

Índex

Pàg. 6

PRÒLEG

El Barça, una institució barcelonina

Pàg. 8

INTRODUCCIÓ

Talent, joc i compromís.
Les claus del 'Més que un club'

Pàg. 13

ELS ORÍGENS DEL 'MÉS QUE UN CLUB'

Joan Gamper i els valors fundacionals

Pàg. 43

ALCÀNTARA, SAMITIER I L'EDAT D'OR

El primer Barça dominant

Pàg. 75

EL BARÇA EN TEMPS DE GUERRA

Un president afusellat. La gira i l'exili

Pàg. 85

LA POSTGUERRA I L'INICI DE LA DICTADURA FEIXISTA

Al límit de la desaparició

Pàg. 97

KUBALA I EL BARÇA DE LES CINQ COPES

El millor equip d'Europa i el millor estadi del món

Pàg. 127

LA DEPRESSIÓ DE BERNA

La dimensió del Barça més enllà de la derrota

Pàg. 141

L'ARRIBADA DE JOHAN CRUYFF

El zero a cinc al Bernabéu
i un mar de senyeres a l'estadi

Pàg. 159

UN BARÇA TRIOMFANT

De Basilea al 'Dream Team' de Wembley

Pàg. 184

ÍNDEX ALFABÈTIC

Pròleg

EL BARÇA, UNA INSTITUCIÓ BARCELONINA

Lluís Permanyer

El perfil del naixement del club no permetia imaginar tot el que després i fins avui mateix li va passar. Un fundador estranger, protestant i acompanyat per sis jugadors de fora i només sis de casa no permetien imaginar bons presagis, i encara més en saber que, en pretendre Gamper incorporar Jaume Vila, propietari d'un gimnàs, va rebre una negativa immediata pel fet de no ser del país. El cas va ser que de mica en mica el Barça no solament va arrelar amb força, sinó que va quedar clar el seu compromís cívic i social, que defensava amb energia i passió. No era sorprenent que els capitans generals el vigilessin

de prop, i per això va acabar clausurat el camp. Les no pas poques fotografies d'aquest recull, magnífic i emotiu, són eloqüents i triades amb molt d'encert, com la dels «verds» armats: un llarg primer rengle intimidatori a tocar del terreny de joc. També trobo representativa la imatge d'un tramvia gairebé ocult per la munió d'aficionats que no han tingut més remei que penjar-s'hi perillosament per arribar a temps a les Corts. I això lliga amb la transcendental vaga del 1951 contra aquell transport; el governador va enviar un bon nombre de tramvies al camp com a temptació per omplir-los en acabar el partit. Malgrat que plovia amb intensitat, ni un sol barcelonista va pujar-hi i l'autoritat es va donar per vençuda. Poc després es va confirmar d'una manera aclaparadora,

indiscutible i emocionant que el Barça havia aconseguit convertir-se en el club de tot el país, com a mínim. Va ser amb motiu de la tornada de París amb la cinquena de les Cinc Copes: al peu de les estacions i després per totes les carreteres, el poble havia inundat literalment l'itinerari fins a arribar a Barcelona. Una imatge que de llavors ençà es confirmava d'una manera física i visual cada vegada que hi havia partit al Camp Nou: els autocars, i no solament de Catalunya, omplien a vessar els aparcaments. S'ha fet evident i beneficiosa la integració fàcil que ha permès a l'immigrant el fet de ser culer: és molt ben acceptat socialment i per la seva banda l'ajuda a sentir-se d'aquí. Aquest impuls té un valor definitiu, passi el que passi: es pot canviar de país, de ciutat, de parella, de religió, però el cas és que mai no deixarem de ser del Barça.

PÉREZ DE ROZAS / AFB (C1C-88-86-06)

Introducció

TALENT, JOC I COMPROMÍS LES CLAUS DEL 'MÉS QUE UN CLUB'

Ramon Salmurri Antiga i Carles Salmurri Trinxet

El Futbol Club Barcelona és una entitat esportiva amb 125 anys d'història. És el segon club de futbol més antic de Catalunya i el cinquè de l'Estat espanyol. Però, més enllà de la cronologia, el «Barça», com se'l coneix popularment, és un club d'una dimensió global. Una magnitud que es vertebrava en tres grans elements: el talent, el joc i la dimensió social.

El futbol és, en línies generals, un espectacle esportiu en què els jugadors, els futbolistes, són els artistes. En aquest sentit, la història del Futbol Club

Barcelona podria ser perfectament el repàs de les grans estrelles mundials. Des de Leo Messi, passant per Johan Cruyff fins a Diego Armando Maradona. Aquesta relació entre Barça i talent acompanya el club des dels seus inicis: Alcántara, Samitier, César, Kubala... La genialitat com a pilar fonamental de la identitat culer.

Potser per això, parlar del Barça és parlar del joc. El club, des dels seus inicis, ha tingut una relació molt concreta i específica amb la manera d'entendre el futbol. D'entrada, perquè és un club català d'origen divers. Conceptes que avui estan tan de moda, com la globalitat o la diversitat, són en el moll de l'os de l'entitat. Una societat,

CRUYFF CONTRA ELS GRISOS

Johan Cruyff abandona el terreny de joc després d'encarar-se amb la policia. S'havia negat a abandonar el camp en ser expulsat per l'àrbitre Orrantia. El col·legiat havia donat per vàlid el segon gol del Màlaga, el dos a un, tot i que el linier havia assenyalat fora de joc. Era el 9 de febrer del 1975 i va ser la primera de les seves dues expulsions.

L'ESCÀNDOL GURUCETA

Barça-Reial Madrid del 1970. La gespa del Camp Nou s'omple de coixinets i la cri-dòria del públic s'apodera de l'acústica. Guruceta acaba de xiular un penal favorable als visitants en una acció clarament fora de l'àrea. A més, va deixar els blaugranes amb un menys per l'expulsió d'Eladio per protestar. El partit va acabar deu minuts abans per les protestes del públic.

PÉREZ DE ROZAS / ARXIU LA VANGUARDIA

la catalana, que s'expressa sobre el terreny de joc amb segell propi i principis provinents d'altres cultures. Aquest caràcter multicultural ha servit de motor futbolístic del club, que ha usat aquestes referències foranes per exhibir-se sempre com a referent del futbol modern. Avui dia, el Futbol Club Barcelona continua essent la bandera del bon joc. Arreu del món, el Barça és vist com el club del bon futbol, del tracte exquisit de la pilota. I aquesta realitat parteix d'una idea que pot semblar fútil, però que és enormement potent. El Barça ha convertit la pilota en l'epicentre del futbol.

Els jugadors, i una manera específica d'entendre el joc, tenen molt a veure amb el palmarès, les vitrines i el reconeixement. Però representen només una part de la identitat. La grandesa del Barça rau precisament en el fet que, més enllà d'aquesta magnitud esportiva i social, l'entitat continua mantenint un vincle molt estret amb

la seva gent. Primer, perquè és un dels darrers clubs de primer nivell que encara pertanyen als seus socis. Però, sobretot, perquè el Barça ha estat històricament la representació futbolística de la societat catalana, integradora, oberta, talentosa i en constant pulsació i lluita per la defensa dels seus drets. I el Barça, en aquesta lluita, no solament ha fet costat als seus socis, sinó que s'ha erigit en bandera d'aquesta defensa. Una significació amb costos, amb moments delicats i amb un preu molt alt que el club ha assumit i revertit en un guany molt més gran. Una vinculació ferma i poderosa amb el país.

Aquest llibre pretén ser un resum fotogràfic, un llegat, d'aquesta història. Dels seus protagonistes, dels bons i dels mals moments, que també hi són. I d'aquesta significació. En resum, del que representa el Futbol Club Barcelona a escala global i del que suposa per a la societat catalana.

JOSEP M. CO DE TRIOLA / AFCEC - FONTS JOSEP M. CO DE TRIOLA

ELS ORÍGENS DEL 'MÉS QUE UN CLUB'

Joan Gamper i els valors fundacionals

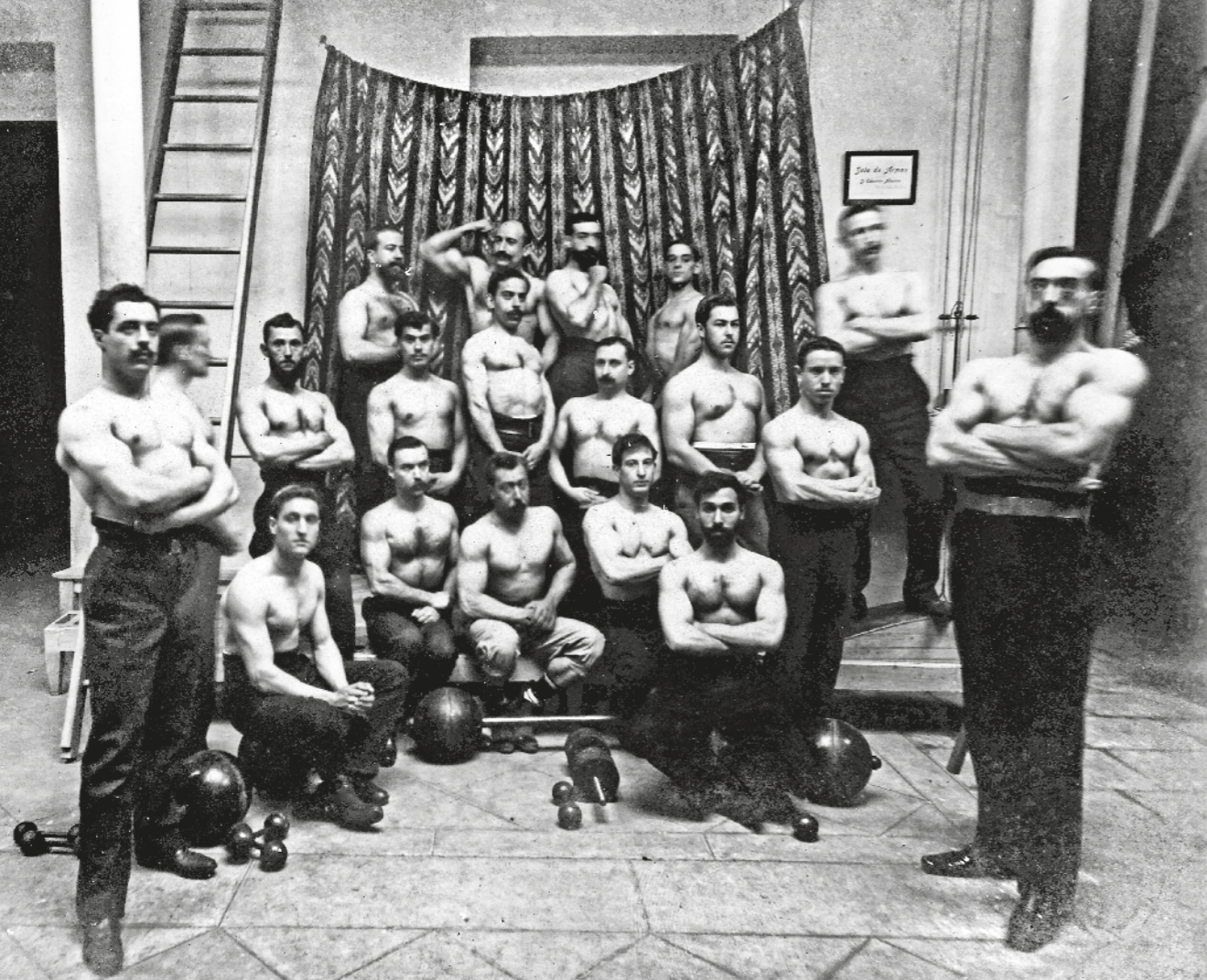
Una de les particularitats del Futbol Club Barcelona és la fidelitat a si mateix. A diferència d'altres grans clubs que poden haver canviat de propietat, de colors o de nom, el cas del Barça és antagònic a tots ells. Des del seu origen, el novembre del 1899, fins al dia d'avui, hi ha un traç reconeixible que, d'una pinzellada, et porta des de l'ahir fins a l'avui.

29 de novembre del 1899, Gimnàs Solé, actual barri del Raval de Barcelona. Allà, un grup de dotze persones constitueixen el Futbol Club Barcelona, una associació esportiva creada a partir d'uns principis molt característics que l'acompanyaran per sempre: el caràcter democràtic i la voluntat integradora.

Aleshores s'acorda que les decisions seran consensuades per tots els associats al club. I, de fet,

avui dia, el Barça és un dels pocs clubs del món que conserven aquest esperit democràtic. Però en aquesta primera trobada s'estableix també la voluntat d'integrar tothom, un tret característic que l'acompanya encara actualment. En l'acte fundacional hi prenen part cinc catalans, D'Ossó, Terrades, Cabot, Pujol i Llobet; tres suïssos, Gamper, Kunzle i Wild; dos anglesos, John i William Parsons; un alemany, Maier, i un aragonès, Ducay.

De tots ells, Hans Gamper és el personatge més transcendental. Soci fundador, jugador i en cinc ocasions president, és l'home que va liderar el club en alguns dels moments més delicats, sobretot als inicis, marcats per la inestabilitat econòmica.

AUTORIA DESCONEGUDA / FONTS LOTERIA VALDÉS

ELS INICIS D'UNA RELIGIÓ

El 22 d'octubre del 1899, el campió suís Hans Gamper va publicar un petit anunci en el setmanari *Los Deportes* convocant tots aquells que estiguessin interessats a jugar alguns partits de futbol. El 29 de novembre del 1899, al Gimnàs Solé, al carrer de Montjuïc del Carme, 5, va tenir lloc l'acte fundacional del Futbol Club Barcelona. A la reunió hi assistiren Joan Gamper, Walter Wild, Lluís d'Ossó, Bartomeu Terrades, Otto Kunzel, Otto Maier, Enrique Ducay, Pere Cabot, Carles Pujol, Josep Llobet i John i William Parsons. S'acordà el nom del club i els colors blau i grana. Walter Wild en fou president i Hans Gamper, capità. A l'esquerra, un grup de *sportsmen* habituals del gimnàs.

Dominando Latatu á Vicandi no fué extraño que Miguel pudiera hacer mucho juego en tanto Quintín no recibía pelota á propósito para realizar el suyo, por lo cual fué el partido de calle, quedando los rojos en 25.

Los boletos azules valieron 9'50 cada uno. JUEVES, 19.—Yurrita y Jáuregui, rojos, contra Macala y Abadiano, azules.

Por fin hoy no ha estado docteres Epifanio, y cumplió con el público, con la empresa y consigo mismo jugando como debiera procurar hacerlo siempre. Macala, que cada día crece en todo menos en estatura, aprovechó el buen juego de su zagüero para meterse con aquella bravura que tanto le distingue, entrando en la meta los azules cuando aun los rojos estaban en 29.

Jáuregui tuvo un mal día y Yurrita no lo tuvo muy bueno. Las mutuas celestes alcanzaron en taquilla 10'30 pesetas por duro. P. LORA

Miscelánea

En el número anterior

El domingo pasado se efectuó en Mahón la reunión anunciada para fundar una sociedad ciclista, reinando mucha animación entre los numerosos concurrentes, acordándose efectuar los trabajos preliminares y redactar un Reglamento.

Anoche debió salir en el expreso en dirección á Madrid nuestro querido amigo D. Manuel Duran y Ventosa, á quien acompañan en su viaje su señora esposa y una de sus hermanas. Deseámosles felicísimo viaje.

Nuestro amigo y compañero Mr. Kans Kamper, de la Sección de Foot-Vall de la «Sociedad Los Deportes» y antiguo campeón suizo, deseoso de poder organizar algunos partidos en Barcelona, ruega á cuantos sientan aficiones por el referido deporte se sirvan ponerse en relación con él, dignándose al efecto pasar por esta redacción los martes y viernes por la noche de 9 á 11.

HEMEROTECA AHFCB

mero próximo publicaremos un aviso «U. V. E.» con la lista completa de sidentes en Barcelona que no han recuotas ni pasado su baja al Comité no corresponde.

un colega que numerosos jóvenes de an determinado formar en los priorasios de esta ciudad agrupaciones e á los ejercicios atléticos en placis-rencia al foot-ball.

colega que la «Sociedad Deportiva ormará un team y otro lo constitui-del gimnasio de la calle del Duque, habiéndose escogido el Velódromo va (?) para campo de operaciones. ebramos que estas aficiones vayan re los distinguidos jóvenes que acu-s gimnastas, y que no se queden en ósitos tan loables.

preciados amigos Sres. Ortega y ndieron su anunciado viaje á Ge-ciclo, pero á consecuencia de una en el camino, cerca de Premiá, por les obligó á regresar á Barcelona.

Este, caro lector barcelonés, está ya tomado de *Palma Ciclista*.

Hemos recibido el número 47 de la *Revista de Sport* de Reus, que había suspendido su publicación durante el verano.